P9_TA(2021)0028

Положението с правата на човека в Турция, по-специално случаят на Селяхатин Демирташ и други лишени от свобода заради убежденията си

Резолюция на Европейския парламент от 21 януари 2021 г. относно положението с правата на човека в Турция, и по-специално случая със Селахатин Демирташ и други лица, лишени от свобода заради убежденията си (2021/2506(RSP))

(2021/C 456/22)

Европейският парламент,

— като взе предвид своите предходни резолюции относно Турция, и по-специално от 8 февруари 2018 г. относно настоящото положение с правата на човека в Турция ([1]), от 13 март 2019 г. относно доклада на Комисията от 2018 г. относно Турция ([2]) и от 19 септември 2019 г. относно положението в Турция, по-специално отстраняването от длъжност на избрани кметове ([3]),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 6 октомври 2020 г. относно политиката на ЕС за разширяване (COM(2020)0660) и придружаващия доклад за Турция за 2020 г. (SWD(2020)0355),

— като взе предвид рамката за преговори с Турция от 3 октомври 2005 г.,

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2020/1998 на Съвета ([4]) относно глобалния режим за санкции в областта на правата на човека,

— като взе предвид заключенията на Съвета от 10 и 11 декември 2020 г. и други имащи отношение заключения на Съвета и на Европейския съвет относно Турция,

— като взе предвид решението на големия състав на Европейския съд по правата на човека от 22 декември 2020 г. по делото *Демирташ/Турция* (14305/17),

— като взе предвид решението на Европейския съд по правата на човека от 20 ноември 2018 г. по делото *Демирташ/Турция*,

— като взе предвид член 144, параграф 5 и член 132, параграф 4 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че Турция е страна кандидатка за членство в ЕС и дългогодишен член на Съвета на Европа; като има предвид, че като член на Съвета на Европа Турция е страна по Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) и е обвързана с разпоредбите и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека;

Б. като има предвид, че от средата на септември 2020 г. турската полиция извършва мащабни внезапни сутрешни проверки в цяла Турция, при които бяха задържани десетки политици, политически активисти, адвокати и други участници от гражданското общество по свързани с „тероризъм“ обвинения; като има предвид, че на 31 декември 2020 г. влезе в сила новият закон за предотвратяване на финансирането на разпространението на оръжия за масово унищожение, като само шест от неговите членове включват средства и разпоредби за борба с финансирането на тероризма, а останалите предоставят на Министерството на вътрешните работи на Турция и на президента широки правомощия да ограничават дейността на неправителствените организации, бизнес партньорствата, независимите групи и сдружения и да намаляват тяхната роля;

В. като има предвид, че г-н Селахатин Демирташ, бивш член на парламента на Турция между 2007 и 2008 г., бивш съпредседател на Демократичната партия на народите и кандидат за президент по време на изборите през 2014 и 2018 г. (получил съответно 9,76 и 8,32 % от гласовете), е задържан вече повече от четири години по недоказани обвинения и независимо от две решения на Европейския съд по правата на човека в полза на освобождаването му;

([1]) ОВ C 463, 21.12.2018 г., стр. 56.
([2]) Приети текстове, P8_TA(2019)0200.
([3]) Приети текстове, P9_TA(2019)0017.
([4]) ОВ L 410 I, 7.12.2020 г., стр. 1.

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

Г. като има предвид, че г-н Демирташ първоначално беше задържан на 4 ноември 2016 г. заедно с осем други демократично избрани парламентаристи от Демократичната партия на народите, включително бившата съпредседателка на партията г-жа Фиген Юксекдаг, и че му бяха повдигнати обвинения за „членство в терористична организация“, „разпространение на терористична пропаганда“ и за много други престъпления, с което беше поставено началото на продължаващата кампания на правителството на Турция срещу партията и което е част от по-широк модел на политически мотивирани преследвания и лишавания от свобода; като има предвид, че въпреки спечелените места в 65 кметства в цялата страна на местните избори през 2019 г. само шест кмета от Демократичната партия на народите са все още на тази длъжност, докато останалите са отстранени или лишени от свобода и заменени с назначени от правителството управници;

Д. като има предвид, че на 20 септември 2019 г., същия ден, в който г-н Демирташ трябваше да бъде освободен съгласно решение на 26-и истанбулски наказателен съд, главният прокурор на Анкара се позова на старо и неактивно текущо разследване като основание за повторното задържане на г-н Демирташ и на г-жа Юксекдаг; като има предвид, че поради това г-н Демирташ понастоящем продължава да бъде задържан под стража в досъдебното производство във връзка с протестите през октомври 2014 г. срещу обсадата на Кобане от страна на ИДИЛ и осъждащи бездействието и мълчанието на правителството на Турция пред неминуемата заплаха от масово избиване, като при последвалите сблъсъци в хода на протестите загинаха десетки хора;

Е. като има предвид, че на 22 декември 2020 г. големият състав на Европейския съд по правата на човека постанови, че с първоначалното задържане на г-н Демирташ и след това с удължаването на задържането му в продължение на повече от четири години правителството на Турция е преследвало скритата цел да му попречи да осъществява политическата си дейност, като е лишило избирателите от техния избран представител и е задушило плурализма и ограничило свободата на политически дебат, които са сърцевината на концепцията за демократично общество, и по този начин е нарушило член 18 от ЕКПЧ; като има предвид, че в окончателното решение се заключава, че няма достатъчно основания за продължаване на задържането, и отново беше наредено незабавното освобождаване на г-н Демирташ; като има предвид, че според Европейския съд по правата на човека Турция е нарушила също свободата на изразяване на мнение (член 10 от ЕКПЧ), правото на свобода и сигурност (член 5, параграфи 1 и 3 от ЕКПЧ), правото на гражданите да избират и да бъдат избирани (член 3, параграф 1 от ЕКПЧ); като има предвид, че Европейският съд по правата на човека не откри ясна връзка между речите на г-н Демирташ и свързани с тероризъм престъпления;

Ж. като има предвид, че на 7 януари 2021 г. турски наказателен съд одобри обвинителните актове на 108 ответници, включително бившите съпредседатели на Демократичната партия на народите г-н Демирташ и г-жа Юксекдаг, като част от разследването на довелите до смърт инциденти вследствие на терора през 2014 г., като отхвърли исканията на Европейският съд по правата на човека за освобождаване на г-н Демирташ и поиска 38 доживотни присъди за подсъдимите, от които 27 са задържани;

З. като има предвид, че въпреки решението на Конституционния съд на Турция от 9 юни 2020 г., че продължителното задържане в досъдебното производство на г-н Демирташ нарушава неговите конституционни права, той продължава да бъде в затвор с висока степен на сигурност от тип F в Одрин; като има предвид, че той е само един от многобройните незаконно лишени от свобода лица в Турция по политически мотивирани обвинения;

И. като има предвид, че повтарящите се политически изявления на най-високо равнище от страна на представители на правителството на Турция и на лидери на управляващата коалиция по случая с г-н Демирташ и близките времеви връзки между политическите изявления и очевидно незаконните действия на съдебната власт предоставят още повече доказателства за политическите мотиви за делото и сериозно подкопават независимостта на турската съдебна система;

Й. като има предвид, че по друго дело на 10 декември 2019 г. Европейският съд по правата на човека постанови, че предварителното задържане на виден деец на гражданското общество, г-н Осман Кавала, е в нарушение на ЕКПЧ и че турските органи трябва да осигурят незабавното освобождаване на г-н Кавала; като има предвид, че въпреки решението на Европейския съд по правата на човека на 9 октомври 2020 г. съдът в Истанбул удължи задържането на г-н Кавала на основание обвинения в шпионаж и опити за сваляне на конституционния ред по време на протестите в парка Гези през 2013 г.; като има предвид, че Турция продължи да действа в нарушение на ЕКПЧ, като не освободи г-н Кавала въпреки призивите на Комитета на министрите на Съвета на Европа;

1. призовава за незабавното и безусловно освобождаване на г-н Демирташ в съответствие с решението на Европейския съд по правата на човека от 2018 г., потвърдено с решението на големия състав от 22 декември 2020 г., и за оттеглянето на всички обвинения срещу него и г-жа Юксекдаг, бивши съпредседатели на опозиционната Демократична партия на народите, както и останалите лишени от свобода членове на партията; подчертава, че турските органи трябва да им осигурят възможност да упражняват своите демократични мандати независимо и без заплахи и пречки; отново изразява подкрепа за всички, които продължават да работят за прекратяването на тези и на други случаи на явна несправедливост и за връщането на Турция на пътя на пълноценната демокрация;

2. припомня на турските органи, че неосвобождаването на г-н Демирташ представлява пряко нарушение на ЕКПЧ и на националното законодателство, необосновано продължаване на нарушението на правата на г-н Демирташ и явно нарушение на задължението на Турция да изпълнява решенията на Европейския съд по правата на човека; настоява, че решението на Европейския съд по правата на човека означава, че турските органи трябва незабавно да го освободят;

3. подчертава, че Европейският съд по правата на човека прецени продължителното и незаконно предварително задържане на г-н Демирташ като политически мотивирано; изразява дълбоката си загриженост относно незаконните практики и политическите изявления, направени във връзка с това дело, което е признак, че турското правителство се е намесило в съдебните дела, свързани с продължителното задържане на г-н Демирташ;

4. призовава Комитета на министрите на Съвета на Европа да разгледа спешно на следващото си заседание на 21 март 2021 г. отказа на Турция да изпълни решението на големия състав на Европейския съд по правата на човека по делото *Демирташ/Турция*, да приеме декларация по въпроса и да предприеме необходимите стъпки, за да гарантира, че правителството на Турция ще изпълни посоченото решение без допълнително забавяне; изразява категоричната си убеденост, че германското председателство на Комитета на министрите на Съвета на Европа ще предприеме всички подходящи и необходими мерки, за да осигури изпълнението на решението на големия състав по делото на г-н Демирташ; призовава делегацията на ЕС в Съвета на Европа да удвои усилията си за осигуряване на изпълнението на решенията на Европейския съд по правата на човека относно Турция;

5. осъжда отношението на турските органи към г-н Демирташ, което нарушава правата му съгласно ЕКПЧ, Международния пакт за граждански и политически права, националното законодателство на Турция и човешкото му достойнство, както е заложено в член 17 от Конституцията на Република Турция; счита, че незаконното удължаване на задържането на г-н Демирташ за повече от четири години е жестоко и политически мотивирано наказание, което причинява непоправими лични и политически щети на него, на семейството и на партията му; призовава Турция да се въздържа от по-нататъшни мерки за сплашване срещу него и да гарантира неговите човешки права, залегнали в турската конституция и в европейското и международното право;

6. настоятелно призовава заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, Комисията и държавите членки да продължат да повдигат пред турските си събеседници въпроса за делото на г-н Демирташ и всички други случаи на защитници на правата на човека, адвокати, журналисти, политици и представители на академичните среди, подложени на произволно задържане, както и да им предоставят дипломатическа и политическа подкрепа; призовава Комисията и държавите членки да увеличат използването на спешно предоставяне на безвъзмездни средства на защитници на правата на човека и да гарантират пълното прилагане на Насоките на ЕС относно защитниците на правата на човека от страна на делегацията на ЕС и на дипломатическите представителства на държавите членки в Турция; настоятелно призовава делегацията на Европейския съюз в Турция да продължи да наблюдава отблизо делото на г-н Демирташ и делата на други затворници, включително чрез присъствие на процесите им, както и да продължи да повдига въпроса за тяхното положение пред турските органи;

7. изразява дълбока загриженост по повод на пренебрежението, проявено от турската съдебна система и органи към решенията на Европейския съд по правата на човека и нарастващото неспазване на решенията на турския конституционен съд от страна на по-низшестоящи турски съдилища; призовава Турция да гарантира пълното спазване на разпоредбите на ЕКПЧ и на решенията на Европейския съд по правата на човека; настоятелно призовава Турция да сътрудничи изцяло със Съвета на Европа за укрепване на върховенството на закона, правата на малцинствата, демокрацията и основните права; изразява надежда, че Европейският съд по правата на човека ще успее да ускори постановяването на решенията си по множество дела, свързани със ситуацията в Турция; настоятелно призовава правителството на Турция да гарантира, че всички лица разполагат с основното право на справедлив съдебен процес, като техните дела бъдат разглеждани от напълно независима и функционираща съдебна система в съответствие с международните стандарти;

8. изразява дълбока загриженост във връзка с постоянните атаки и натиск върху опозиционните партии, и по-специално непрекъснатите, конкретни и политически мотивирани нападки срещу Демократичната партия на народите и нейните младежки организации от страна на турските органи, което подкопава правилното функциониране на демократичната система, и призовава турските органи незабавно да прекратят репресиите си срещу тях; изразява особена загриженост във връзка с продължаващите дебати относно забраната на Демократичната партия на народите и снемането на имунитета на девет нейни парламентаристи — и двете във връзка със същите протести относно Кобане от октомври 2014 г., за които беше задържан г-н Демирташ; подчертава случая с Джихан Ердал, член на младежкото крило на турската Зелена/Лява партия, който беше задържан на 25 септември 2020 г. и на когото бяха повдигнати обвинения на 7 януари 2021 г., заедно с повече от 100 други ответници, включително Селахатин Демирташ, като част от „делото Кобане“; изразява сериозна загриженост във връзка с непрекъснатия политически и съдебен тормоз на Канан Кафтанчоглу, регионален председател на Републиканската народна партия в Истанбул, която беше осъдена на почти десет години лишаване от свобода по политически мотивирани дела, по които се очаква решение на Върховния съд, и срещу която през декември 2020 г. бяха повдигнати обвинения по ново дело, за което може да получи присъда за още десет години;

9. изразява сериозна загриженост във връзка със свиването на пространството на гражданското общество и продължаващото влошаване на основните права и свободи и върховенството на закона в Турция; подчертава по-специално загрижеността във връзка с трайното отстъпление на Турция по отношение на независимостта на съдебната власт; призовава турските органи да прекратят съдебния тормоз над защитниците на правата на човека, представителите на академичните среди, журналистите, духовните лидери, адвокатите и членовете на лесбийската, гей, бисексуалната, транссексуалната и интерсексуалната общност, чиито основни права се нарушават, особено след неуспешният опит за държавен преврат;

настоятелно призовава правителството на Турция незабавно да освободи видния деец на гражданското общество Осман Кавала в съответствие с решението на Европейския съд по правата на човека от май 2020 г. и в отговор на многократните призиви и резолюции на Комитета на министрите на Съвета на Европа;

10. припомня наскоро одобрения глобален режим на ЕС за санкции в областта на правата на човека — механизъм за наблюдение и санкциониране на сериозни нарушения на правата на човека, какъвто е случаят в Турция, който е насочен към отделни лица, образувания и органи, участващи или свързани със сериозни нарушения на правата на човека;

11. изразява силна загриженост във връзка с положението със свободата на медиите в Турция; призовава турските органи незабавно да отговорят и да предприемат действия по всички сигнали, подадени по отношение на Турция чрез платформата на Съвета на Европа, както и да насърчават защитата на журналистиката и безопасността на журналистите; призовава турските органи да осигурят справедлив достъп до правосъдие и да прекратят политически мотивираните съдебни дела срещу журналисти и лица, работещи в медиите, както в неотдавнашното дело срещу журналистката Мелис Алфан, която беше обвинена в разпространение на терористична пропаганда и е застрашена от до седем години и шест месеца затвор; изразява сериозна загриженост във връзка с наблюдението на платформите на социалните медии и осъжда закриването на профили в социалните медии от турските органи; счита, че това представлява допълнително ограничаване на свободата на изразяване на мнение и инструмент за потискане на гражданското общество;

12. отбелязва намерението на Турция да обърне нова страница в отношенията си с ЕС, нейната решимост да приложи реформи и пълна ангажираност към процеса на присъединяване, изразени от президента Ердоган и други висши държавни служители на 9 януари 2021 г.; счита, че зачитането и прилагането на решенията на Европейския съд по правата на човека би било важна стъпка за потвърждаване на достоверността на такива изявления въз основата на факти; отново потвърждава, че ЕС е открит за едно ново начало; подчертава обаче, че по-добрите и по-тесни връзки зависят изцяло от, *inter alia*, постигането на осезаеми подобрения по отношение на демократичните принципи, върховенството на закона и основните права в Турция;

13. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията, заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, специалния представител на ЕС за правата на човека, германското председателство на Комитета на министрите на Съвета на Европа, както и на президента, правителството и парламента на Турция, и отправя искане настоящата резолюция да бъде преведена на турски език.